

KIỂM TRA VĂN HỌC

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Đánh giá được những hiểu biết cơ bản về lịch sử văn học Việt Nam từ đầu thế kỉ XX đến Cách mạng tháng Tám 1945, một số thể loại, tác gia và tác phẩm tiêu biểu trong phần Văn học ; nội dung và nghệ thuật của các văn bản, tác phẩm đã học (chú ý những tác phẩm thơ từ đầu thế kỉ XX đến Cách mạng tháng tám 1945).

– Rèn luyện kĩ năng phân tích văn bản văn học ; kĩ năng viết (lập ý, viết câu, viết đoạn văn, dùng từ).

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

Cũng như SGK *Ngữ văn 10 Nâng cao*, tập hai đã nêu, do vị trí đặc biệt của phần Văn học trong Chương trình Ngữ văn Nâng cao nên có thêm bài kiểm tra cho phần Văn học. Khác với bài kiểm tra ở phần Làm văn, thường kiểm tra tích hợp và có cả những đề yêu cầu huy động kiến thức, kĩ năng về đời sống, bài kiểm tra này chỉ tập trung vào các kiến thức và kĩ năng đọc - hiểu các văn bản, tác phẩm đã học trong phần Văn học.

Bài kiểm tra văn học được thực hiện vào khoảng giữa Học kì II, vì thế có thể kiểm tra cả những kiến thức văn học ở Học kì I, nhưng chủ yếu vẫn là những văn bản, tác phẩm đã học đầu Học kì II. SGK *Ngữ văn 11 Nâng cao*, tập hai nêu đề văn để GV và HS tham khảo, luyện tập. Đề văn này bao gồm hai phần : Phần I thường kiểm tra các tri thức đọc - hiểu về thể loại, về văn học sử hoặc thuật ngữ lí luận văn học bằng một hệ thống câu hỏi trắc nghiệm (12 câu, chiếm 3 / 10 điểm). Các tri thức này gắn với các bài học về tác phẩm cụ thể trong SGK *Ngữ văn 11 Nâng cao* ; phần II, HS phải trả lời vấn đề yêu cầu của việc đọc thơ và viết đoạn văn ngắn phân tích một đoạn thơ, văn trích từ tác phẩm *Đây mùa thu tới* (Xuân Diệu) và một đoạn văn phê bình trích trong bài *Một thời đại trong thi ca* của Hoài Thanh. Đây là những đoạn trích chỉ đọc thêm, không được dạy trên lớp. Yêu cầu phân tích này nhằm đánh giá được năng lực cảm thụ và năng lực phân tích văn học của HS một cách chính xác, khách quan hơn.

2. Về phương pháp

Trong thời gian 1 tiết, bài kiểm tra có thể yêu cầu HS trả lời các câu hỏi (bao gồm câu hỏi trắc nghiệm hoặc câu hỏi tự luận). Đề văn cũng có thể yêu cầu HS phải viết một bài văn, đoạn văn ngắn phù hợp với thời gian 45 phút. Cũng do thời gian có hạn, vì thế không nên yêu cầu quá cao về dung lượng cũng như độ khó của đề. Thường chỉ yêu cầu HS trả lời các câu hỏi hoặc viết một đoạn văn ngắn. Các câu hỏi trắc nghiệm cũng cần có câu khó và câu dễ, đặc biệt cần chú ý tính đa dạng và hướng HS vào khắc phục các lỗi thường gặp, trong đó có lỗi nhớ thơ sai.

Do yêu cầu luyện tập, SGK nêu đề kiểm tra văn vừa là để HS phân tích, nhận diện và củng cố cho các bài văn vừa học, vừa cho HS tập làm quen với

hình thức kiểm tra, đánh giá mới. Khi tiến hành kiểm tra, GV hoàn toàn có thể tự ra đề khác miễn là đáp ứng được các yêu cầu về nội dung và hình thức cần kiểm tra như đã trình bày ở trên.

III – GỢI Ý VỀ CÁCH LÀM CÁC ĐỀ VĂN

Tham khảo đáp án sau đây cho bài *Kiểm tra văn học* trong SGK.

I. Phần trắc nghiệm (12 câu, mỗi câu đúng 0,25 điểm, tổng cộng : 3 điểm)

Câu	1	2	3	4	5	6
Đáp án	C	D	B	C	A	B
Câu	7	8	9	10	11	12
Đáp án	B	C	B	C	C	C

II. Phần tự luận (7 điểm)

Câu 1 (3 điểm) : Nêu vắn tắt những đặc điểm cơ bản của thơ. Đây là nội dung đã học (xem bài *Đọc thơ*), SGK cũng đã nêu lên rất cụ thể. Ở đây chỉ yêu cầu HS trình bày ngắn gọn các yêu cầu đó, chủ yếu là kiểm tra những hiểu biết lí thuyết, việc vận dụng được xem xét ở câu 2.

Câu 2 (4 điểm) : HS chọn một trong hai yêu cầu : chỉ ra cách cảm nhận mới mẻ về mùa thu của Xuân Diệu qua hai khổ thơ đầu bài *Đây mùa thu tới* ; hoặc là nêu những nét đặc sắc trong cách viết của Hoài Thanh qua một đoạn văn trích từ *Một thời đại trong thi ca*.

– Mùa thu là đề tài rất quen thuộc của thi ca từ xưa tới nay. Mỗi thi sĩ đều có cách cảm nhận riêng của mình. Xuân Diệu đã thể hiện rất rõ điều đó qua bài thơ *Đây mùa thu tới*, ngay ở hai khổ thơ đầu.

Mùa thu trong cảm nhận của Xuân Diệu mới từ nhiều phương diện : thiên nhiên, cảnh vật, màu sắc, cách miêu tả, biểu đạt,... GV hướng dẫn HS tìm hiểu đoạn thơ và chỉ ra cách cảm nhận mới từ các phương diện đã nêu.

– Cái hay của một đoạn văn nghị luận nói chung và nghị luận văn học nói riêng thể hiện trên hai phương diện : nội dung tư tưởng và hình thức nghệ thuật. Có thể nêu một số nét đặc sắc trong cách viết của Hoài Thanh như sau :

+ Về nội dung : Tác giả nêu lên được một tiêu chí mới mẻ để đánh giá thơ mới : "Đừng lấy một người sánh với một người. Hãy sánh thời đại cùng thời đại". Khái quát chính xác phong cách của hàng loạt nhà thơ để chứng minh cho sự phong phú, đa dạng của phong trào Thơ mới.

+ Về hình thức : Đoạn văn tuy ngắn nhưng đã thể hiện được phần nào sự cảm nhận tinh tế của tác giả *Thi nhân Việt Nam*. Từ ngữ đa dạng, phong phú và chính xác, câu văn uyển chuyển, lập luận chặt chẽ, giàu sức thuyết phục.

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

– Vũ Quân Phương, *Nói về bài thơ "Đây mùa thu tới" của Xuân Diệu*, trong sách *Xuân Diệu – Về tác gia và tác phẩm*, Sđd.

– Hoài Thanh, *"Từ ấy", tiếng hát của một người thanh niên cộng sản*, trong sách *Tố Hữu – Về tác gia và tác phẩm*, Mai Hương – Tôn Phương Lan tuyển chọn và giới thiệu, NXB Giáo dục, 2002.